

Egyetemi sporttörténet

Jó szándék és kezdeményezőkészség az egyik oldalon, változó politikai, szervezeti feltételek és létesítményhiány a másik oldalon. Így foglalható össze a szegedi egyetem sporttörténete a felszabadulástól 1967-ig.

Szervezet

A felszabadulás után a kötelező testnevelés a szegedi egyetemen megszűnt, és csak 1952-ben, a Minisztertanács határozata alapján állították vissza minden egyetemen és főiskolán. Az Egyetemi Testnevelési Intézet elvben megmaradt, de feladata csak az volt, hogy megszervezze a sportkört. Ez 1946-ban Szegedi Egyetemi Atlétikai Klub (SZEAC) néven meg is alakult. 1950-ben létrejött a Szegedi Egyetemi Haladás S.K., az egyetemi és főiskolai hallgatók országos sportközpontja mintájára. A sportkör központilag előírt szervezettel, költségvetéssel működött. A szakosztályok gyorsan szaporodtak, a minőségi sport azonban nehezen alakult ki, mert a szakszervezeti egyesületek jóval nagyobb lehetőségekkel rendelkeztek. 1954 január elsején a megszűnt Szegedi Honvéd Sportegyesület szakosztályait, létesítményeit és felszerelését átvette az egyetemi Haladás, ezzel a kis egyesületből Délmagyarország legnagyobb sportköre lett, 16 szakosztállyal. Az 1956-os események következtében megszűnt a Haladás Sportközpont, így 1957 január elsejétől ismét a SZEAC nevet vette fel az önállóvá váló egyesület.

Létesítmények

A felszabadulás után az Ady téri sportpályát a Szegedi Honvéd Sportegyesület hozatta rendbe, 25 éves bérleti szerződés fejében. 1951-ben, amikor a Honvéd befejezte a SZEAC-stadion építését, a Haladás Központ anyagi segítségével sikerült véglegesen biztosítani az egyetemi ifjúság részére az Ady téri pályát. 1953 végén az egyetem átengedte az Ady téri épületet az addigi Állatrendszertani Múzeum helyiségeit tornaterem céljára, 1954-ben pedig az Orvostudományi Egyetem engedett át hasonló célra egy termet az Apáthy Kollégiumban. 1961-ben az Ady téren kézilabdapályát építettek, dobó- és ugróhelyet alakítottak ki és egy kisebb tornateret.

Tömegsport

A Tanszéki Csoport 1957-ben kezdte meg kialakítani a tömegsport szervezetét. 1960-ban a SZEAC az egyetemi sportkör költségvetésébe beépítette a tömegsport támogatását. Ettől kezdve rendszeres bajnokságokat rendeztek, gondoskodtak a felszerelésekről és a pályákról. 1967-től megteremtette az összes szegedi felsőfokú intézmények bajnokságait. A tömegsport még szélesebb alapokra helyezését azonban gátolta a létesítményhiány.

(Felhasznált irodalom: *Tári János: Az egyetemi testnevelés és sport. A József Attila Tudományegyetem beszámolója 1948-1967*)

● A Fehér-tói halászcsergárdán innen, a Metrón túl Kollégium a volt laktanyában

A diákszallóban mindenki ismer mindenkit. (Fotó: Karnok Csaba)

Hamisítatlan kollégiumi hangulatba csöppenem vasárnap kora este a József Attila Tudományegyetem diákszallójában: a fiúk és a lányok sztorizgatás közepette az otthonról hozott krumpolis pogácsa és lekváros sütemény mellett verték a lapot. Az egyik fiú elmesélte, hogy kiskunhalasi barátja megkérdezte tőle, hol lakik Szegeden, mire ő azt válaszolta: a Metrón túl. A cimbora teljesen elképedt, mondván: nem is tudta, hogy Szegeden már metró is közeledik. Riportunkban arra kerestük a választ, hogyan élnek az egyetemisták a Fehér-tói halászcsergárdán innen, a Metrón túl.

Minden azzal kezdődött, hogy az oroszok elmentek az országból, s maguk után hagytak megannyi lelakott és lepusztult laktanyát. Ezeket ilyen vagy olyan módon hasznosították, illetve hasznosították, vagy nem. A szegedi volt szovjet katonai bázis területét és épületeit három esztendővel ezelőtt egy kormányhatározat a Művelődési és Köznevelési Minisztérium kezelésébe adta, amely a használati jogot a Szegedi Universitas Egyesülésre ruházta át. Az Universitas állami pénzek felhasználásával nemrégiben újjáépített és rendezett be kollégiumnak egy tisztú épületet a négyből. Mivel a szegedi felsőoktatási intézmények közül a JATE szűkölködik leginkább kollégiumi férőhelyekben, így szeptember elején a tudományegyetem hallgatói vehették birtokukba a száznyolcvan millió forintért helyreállított modern diákszallót. A város központjától több mint hat kilométerre lévő kollégiumba nyolcvanegy egyetemista költözött be.

Nyomasztó a csend

A vasrácsos bejárati ajtónál előzékenyen fogad a portás, s miután közlöm vele a jövevelem célját, nem akadékoskodik, nem kér semmiféle

engedélyt, azonnal kinyitja a nagykaput. A végtelenül lepusztult portásfülkében, amely leginkább albán vasbeton bunkerre hasonlít, megjegyzi a nevem és az érkezésem időpontját a nagy könyvből, majd utamra enged. A több mint száz hektáros terület bal oldalán a vörösrre festett legénységi épületek, míg a jobb oldali részen a tisztipanelháza állnak. A kísértetvárosra emlékeztető laktanyában nincs semmi mozgás. A lakóépület falánál kerékpárok sorakoznak. Nyomasztó a csend, pedig néhány méterre kigyózik a nagy forgalmú E5-ös út. Persze, jut eszembe, vasárnap van és kamions-top. Az eső szüntelenül esik, ettől függetlenül úgy döntök, rövid terepszemlélet tartok a ház körül. A betonút mellett itt-ott derékig ér a gaz, egy helyütt pedig tüzrakas nyomát fedezem fel. Amúgy semmi különös: nem találok környezetszennyezésre utaló nyomokat. A szakemberek szerint pedig vannak gyanús helyek kerítésen belül és kívül is, amelyekkel feltárással kell tisztázni. Egy, a katonai objektum környezetállapotára vonatkozó jelentés szerint egyebek mellett a talajt és a talajvizet érintő szénhidrogénszennyezés, valamint lokális nehézfém-szennyezés okoz környezeti terhelést, amelyek elhárítása környezetvédelmi és környezetegészségügyi szempontból bármilyen terület-hasznosítási alternatíva esetén is – elengedhetetlen.

A kollégium lelke

Az új, ötszintes épület első lépcsőházának bejáratánál két leány cigarettázik. Az első éves kommunikáció szakos *Szokolai Mónikával*, valamint német nyelvű tanár szakos barátnőjével, *Balogh Orsolyával* a gyors ismerkedés után már a lakásuk előterében kialakított társalgóban beszélgetünk. – Itt mindenki ismer mindenkit, aminek következtében hatalmas élet zajlik a diákszallóban – kezdi Mónika. Megtudom, hogy szeptember harmadika, beköltözésük óta nem egy, késő éjszakáig, illetve kora hajnalig tartó bulit rendeztek már.

Miközben a vetélkedőkről, az éjszakai szalonnasütésről, az első vasárnapi közös ebédfőzésről és az úgynevezett trappoló játék lényegéről magyaráznak, egyikük bekapcsolja a magnót. A zene többieket a társalgóba vonz.

Jön *Búzás Szilárd*, a kollégium lelke és mindenese, aki novemberben államvizsgázik. A matematika szakos fiatalember korábban a Hermann kollégiumban lakott, s a magánéletében beállt változás miatt (babát váró feleségével kaptak egy egyszobás lakást az új helyen) önként választotta a városszéli kollégiumot. Szilárd egyszemélyben a kollégium bizottságának elnöke, az intézmény gondnoka, valamint nevelőtanára, és senkivel sem cserélne azért, hogy az egyik belvárosi kollégiumban éljen. Köszöni szépen, jól van, jól érzi magát az őthalmi laktanyában.

Hotel Rosszija

Mint ahogy *Foltán Gyöngyi* is, aki az elmúlt tanévben harmadmagával, havi tízezer forintért albérletben tengette életét. – Ha nem kaptam volna kollégiumot, akkor nagy valószínűséggel nem kezdtem volna el a második évet – mondja Gyöngyi. Aztán arról beszél, hogy milyen meglepetések érték, amikor idekerült. – A beköltözéskor például olyanokat kérdezett tőlem Szilárd, hogy milyen színű plédet, függönyt, védekéfé szeretnék. Azt hittem, hogy egy hotelbe kerültem, mert csak ott szokás ilyenekről érdeklődni. A kollégiumi szobák egyébként szépek, tágasak és jól felszerelték: minden lakásban található beépített szekrény, polcrendszer, hűtő, padlószőnyeg és zuhanyzófülkés fürdőszoba. Az egyszobás lakásban hárman, míg a két és fél szobában hatan laknak. Minden szinten van vasaló és porszívó, s a nyolcvan egyetemistára három automata mosógép jut. Mindemellett kéthetente cserélik az ágyneműket. Persze azért nem minden fenékgig tejfel. Nincs például a szinteken televízió, nincs könyvtár, nincs büfé, nincs számítógépes szoba és telefon. Búzás Szilárd szerint

minden lesz, csak idő és pénz kérdése.

Lányok az út szélén

A kicsi közösségnek mindezenre nagy terve van a jövőt illetően. Mind mondták, filmklubot, varró- és táncanfolyamot szeretnének indítani, s lenyírják a foci pályán a füvet, s kezdődhet a bajnokság. Persze mindez nem jelent majd belterjességet és bezárkózást. A távolságtól függetlenül azért eszténi eljárást szórakozni a városba. S hogy onnan mivel jönnek vissza a városszéli laktanyába? Nos, gyalog, kerékpárral, autóbusszal vagy taxival. A hallgatók elmondták, hogy gyalog bő egy óra, kerékpárral húsz-huszonöt perc, a távolsági, helyközi, illetve helyi busszal pedig ennél is rövidebb idő alatt érnek új otthonukba. Az egyetemre a 75 Y-os és a 11 Y-os, valamint a szatymazi, kisteleki és a budapesti autóbusszal, illetve a 3-as villamossal járnak be. A buszmegállók egyébként 60-150 méterre vannak a laktanya bejáratától. A napali közlekedéssel nincs problémájuk, az éjszakai pedig megoldják. A hajnalig bulizók már kinyomozták, hogy 3 óra 20 perckor indul az első busz a Mars térről Budapestre. A kollégista lányok életében az okoz kisebb-nagyobb kellemetlenséget, hogy az út mellett sétálgatva, nem egyszer nézték már őket kurtyáznak a kamionosok. Az egyetemisták biztonságának védelmét, valamint a több mint száz hektáros laktanya őrzését a Régió Pol látja el – tudtam meg távozomban *Éri Károly* biztonsági őrőtől. Kérdésemre, miszerint az egyetemisták a laktanya területén miért csak egy számukra kijelölt részen tartózkodhatnak, elmondta: a helyhez kötöttségnek csupán balesetvédelmi okai vannak. Nem szeretnék ugyanis, ha a düledező félben lévő legénységi épületek valamelyike ráomlana egy kollégistára. Ezért tilos azon a területen sétálgatni.

A tervek szerint novemberben újabb százhetven egyetemista költözik ki a laktanyába.

Szabó C. Szilárd

● Tömegsport a felsőoktatásban

Kötelező gyakorlatok

A szegedi egyetemistáknak és főiskolásoknak általában kötelező testnevelési órákra járni, ám csupán heti egy alkalommal. De az intézmények sportegyesületei további lehetőségeket is kínálnak számukra.

JATE

A József Attila Tudományegyetemen a bölcsészeknek négy, illetve hat, a nyelv- és szociológusoknak két féléven át kell sportolniuk. A természettudományi kar hallgatóinak hat félévig, a főiskolai szakosoknak és a jogi karon tanulóknak négy félévig kötelező a testnevelés.

A játékosok számára lehetőség nyílik kezdő, haladó és kondíuszásra, aerobikra, kondicionáló tornára, teniszre és lovaglásra. Az időjárástól és az érdeklődéstől függően a hétvégeken kajak-kenu túrákat, az őszi szünetben pedig Szlovákiában turisztikai tábor szerveznek.

Az egyetem sportegyesülete, a JATE SC további sportolási lehetőséget biztosít NB II-es női és férfi kosárlabda-, férfi röplabda-, női és férfi kézilabda-, megyei II. osztályú nagypályás labdarúgócsapataiban, valamint tollaslabdázásban és barlangászásban.

A JATE-n a tanórai testnevelés általában reggel 8-tól délután 4 óráig tart, ezt követően a szegedi polgárok is igénybe vehetik a tanszék szolgáltatásait.

Az Ady téri kondicionáló termet órai kereteken kívül belépővel lehet látogatni, amelynek éves díja tízezer forint. *Szabó József* tanszékvezető szerint a JATE sportfelszerelése a lehetőségeken belül a minimum alatt van, csak szükségtermék állnak a sportolni vágyók rendelkezésére. A tanszékvezető ezzel szemben kiválóan tartja az Erzsébet téri hatpályás teniszcentrumot.

SZOTE

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemen az első két évben minden egyetemistának részt kell vennie ősszel egy futás teszten, februárban pedig egy úszás teszten. Aki a felméréseken eleget tesz az elvárt követelményeknek, annak nem kell tesztelési órákra járnia.

A többiek a felkínált sportágak közül választanak egyet, amivel hetente egy alkalommal két órában foglalkoznak. Ez lehet aerobik, úszás, labdarúgás, tenisz, kosárlabda, lovaglás, korcsolya és fitness. Úszni minden szotésnak tudnia kell, enélkül nem kaphat diplomát.

A felsőbb éveseknek a sportegyesület szakosztályai, illetve a különböző tömegsport-rendezvények adnak lehetőséget a sportolásra. A megyei bajnokságban játszik a fiú és lány kézi-, valamint kosárlabdacsapat, a fiú és lány röplabdacsapat pedig tömegsport szinten működik. Ezen kívül az egyesületnek van még labdarúgó, természetjáró, aéro-

bic és tenisz szakosztálya. Minden évben megrendezik a hallgatók és dolgozók részére a Szent-Györgyi Kupa teniszversenyt, továbbá a Medicilin Kupa labdarúgó-bajnokságot. Tavasszal és ősszel sportnapokat, máskor sítúrákat és kajaktúrákat szerveznek.

A SZOTE csapatai részt vesznek a Medikus Kupán, az öt orvosegyetem sporttalálkozóján. A SZOTE-n öt tenispálya, három kézilabda-, illetve kispályás labdarúgópálya és két kosárlabdapálya áll a sportolni vágyók rendelkezésére.

Fedett létesítményük csupán egy fitness klub, amelyet vállalkozó üzemeltet, és a hallgatók csak a tanórákon használhatják ingyen. Saját sportszarnok hiányában az egyetem télen kénytelen termeket bérelni. Ez azonban olyan sokba kerül, hogy ekkor szinte csak a kötelező órákat tudják megtartani.

JGYTF

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola hallgatói – a testnevelési szakosokat kivéve – négy féléven át kötelesek tesztelési kurzusokon részt venni, hetente két órában. Ők az úszás, a teke, az aerobik, a kondicionáló torna, a falmászás, a tollaslabda, az asztalitenisz, a labdarúgás, a kosárlabda, a kézilabda és a röplabda közül választhatnak. Az úszás és a teke költségeit a hallgatóknak kell viselniük. Korábban teniszt is szerveztek tanóra keretében, ám a pályák magas bérleti díja miatt erre ma már nincs lehetőség.

A főiskolának egy fedett sportszarnoka van, emellett rendelkezik még egy nem szabályos méretű labdarúgópályával és körülötte egy 300 méteres salakos futópályával.

A tornacsarnokban este 6 óráig tesztelési órákat tartanak, utána 10-ig a sportkör használja a termet. A főiskola diáksport egyesületének minőségi és tömegsport szakosztályai egyaránt vannak. A női kézilabda- és a férfi kosárlabdacsapat az NB II-ben játszik. A női kosárlabda- és a férfi kézilabdacsapat megyei első osztályú, a férfi labdarúgócsapat pedig megyei másod osztályú.

Van még triatlon és duatlon szakosztály, továbbá tömegsport szinten működik a férfi és női röplabdacsapat és a falmászó szakosztály. Ezen kívül a hallgatók saját kezdeményezésre vízitúrákat szervezhetnek, illetve sokan közülük játszanak a JATE kispályás labdarúgó-bajnokságban.

A szegedi felsőoktatási intézmények közös sportverseny-sorozata az Universitas Kupa, amelyen minősített sportolók nem indulhatnak.

Ezen a hallgatók labdarúgásban, kosárlabdában, kézilabdában, röplabdában, vízilabdában, jégkorongban mérhetik össze ügyességüket. De részt vehetnek még a Dóm téri futásban és a tavaszi Buli Universalis nevű játékos vetélkedőn.

Hegedűs Szabolcs